

Ukončení poskytování služeb obchodníka s cennými papíry

Předpis	<ul style="list-style-type: none"> • zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (o.z.) • zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, v platném znění (ZPKT) • zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, v platném znění • vyhláška č. 303/2010 Sb., o podrobnější úpravě některých pravidel při poskytování investičních služeb
Ustanovení	<ul style="list-style-type: none"> • § 1953, 1975, 2126, 2406, 2428, 3006 o.z., • § 15, 15l, 15o ZPKT, • § 4 zákona o ochraně spotřebitele, • § 31 vyhl. č. 303/2010 Sb.
Otázka	<p>Pokud obchodník s cennými papíry zamýšlí ukončit poskytování služeb k (některým) cenným papírům a zákazník nevyužije možnost prodeje dotčených cenných papírů, nebo jejich převodu k jinému obchodníkovi s cennými papíry, může je obchodník s cennými papíry prodat i bez pokynu zákazníka?</p>
Odpověď	<p>Obecně je možné, aby obchodník s cennými papíry (včetně banky oprávněné k poskytování investičních služeb) vypověděl smluvní dokumentaci, jež se váže k poskytování investičních služeb, přičemž není důležité, zda tak činí např. z důvodu změny strategie poskytování investičních služeb, či z důvodu změny rozsahu povolení k poskytování investičních služeb.</p> <p>Pokud došlo k řádnému ukončení smluvního vztahu mezi obchodníkem s cennými papíry a klientem, je ve vztahu k investičním nástrojům standardním postupem při vypořádání závazků z ukončeného smluvního vztahu vydání investičních nástrojů zákazníkovi, tj. u zaknihovaných cenných papírů převedení k jinému obchodníkovi s cennými papíry podle dispozice zákazníka.</p> <p>Zákazník je v takovém případě v pozici věřitele, který je podle § 1975 o.z. povinen poskytovat obchodníkovi s cennými papíry jako dlužníkovi součinnost. Pokud by zákazníci nespolupracovali a součinnost neposkytli, a v daném případě není možné nebo vhodné přistoupit k vypořádání závazku předáním investičních nástrojů do soudní úschovy¹ (což lze zejména v případě zahraničních zaknihovaných cenných papírů předpokládat), pak je nezbytné vypořádání peněžní, tj. prodej svěřených investičních nástrojů a předání výtěžku prodeje zákazníkům. V takovém případě jde o situaci předpokládanou § 2428 o.z. podle kterého může skladovatel věci, které ukladatel neodebral, prodat na účet ukladatele, pokud jej na to předtím upozornil a poskytl dodatečnou lhůtu k převzetí věci. Nespolupráce zákazníka tedy umožňuje obchodníkovi s cennými papíry prodat svěřené investiční nástroje, přičemž výnos z takového prodeje náleží zákazníkovi.</p> <p>Pokud by došlo k prodeji investičních nástrojů při nesoučinnosti zákazníka, nemá obchodník s cennými papíry nárok na cenu podle ceníku, ale jen nárok na náhradu účelně vynaložených nákladů, tj. na náklady na prodej (poplatky zahraničnímu obchodníkovi, poplatky burze, atp.; tyto náklady by měl být obchodník s cennými papíry schopen prokázat) – viz zejm. analogicky § 2428 o.z., § 2126 o.z., resp. § 2406 o.z. ve spojení s § 3006 an. o.z. Zároveň by se na nakládání s hromadným pokynem k prodeji všech těchto investičních nástrojů, a to za aktuální tržní cenu dle pravidel pro provádění pokynů klientů za nejlepších podmínek vztahovala jak povinnost obchodníka s cennými papíry jednat v nejlepším zájmu zákazníka (§ 15 odst. 1 ZPKT), tak analogicky také povinnost podle § 15l odst. 1 a 15o odst. 1 písm. d) ZPKT a navazujících ustanovení § 31</p>

¹ viz náhradní plnění dle § 1953 o.z.

vyhlášky č. 303/2010 Sb., tzn. **prodeje zastupitelných cenných papírů všech zákazníků by měly být realizovány za stejnou, nejlepší cenu** a realizační náklady by měly být mezi zákazníky rozděleny poměrně.

Obchodník s cennými papíry by tedy neměl vydělávat na tom, že ukončuje svou činnost, naopak by měl minimalizovat dopad této skutečnosti na zákazníky. Případné účtování ceny dle ceníku v takové situaci tedy znamená získání prospěchu z protiprávní činnosti (nedostatečného informování) a takový prospěch by byl bezdůvodným obohacením na straně obchodníka s cennými papíry.

V každém případě by obchodník s cennými papíry měl zákazníky informovat takovým způsobem, který nezavdává pochybnosti o tom, zda obsah, rozsah a kvalita poskytnutých informací není v rozporu s § 15a a násl. ZPKT, resp. zda se nejedná o zakázanou nekalou obchodní praktiku dle § 4 zákona o ochraně spotřebitele například z důvodu, že by byl vyvoláván dojem, že zákazník má pouze možnost prodat investiční nástroje nebo je převést do správy (úschovy) jiného obchodníka. Tato informace by byla neúplná a mohla by na straně zákazníka vyvolat náklady, které by byly důsledkem jednostranného postupu obchodníka a s cennými papíry a nebyly by objektivně nutné a takové jednání by bylo v rozporu s povinností obchodníka s cennými papíry jednat v nejlepším zájmu zákazníka dle § 15 odst. 1 ZPKT.

Význam
odpovědi pro její
adresáty

Tato odpověď vyjadřuje názor pracovníků České národní banky. Soud a případně i bankovní rada České národní banky mohou zaujmout odlišný názor. Postup v souladu s odpovědí však bude ČNB při výkonu dohledu nad finančním trhem považovat v mezích odpovědi a jejích východisek za postup v souladu s právními předpisy, ledaže z okolností vyplyne neaplikovatelnost odpovědi na daný případ.

Kontaktní osoba: Andrej Madliak, andrej.madliak@cnb.cz
Datum: 23. 5. 2016